औद्योगिक क्षेत्रको उत्पादकको मूल्य सूचकांक (Producer's Price Index of Industrial Sector, IPPI)

आर्थिक क्षेत्रमा मूल्यमा भएको परिवर्तनको कारणले हुने परिवर्तन मापन गर्ने उद्देश्यले केन्द्रीय तथ्यांक विभागले आ.व. २०४४/४५ देखि वार्षिक उत्पादकको मूल्य सूचकांक निर्माण गरी प्रकासित गर्दै आएको छ । प्रयोगकर्ताहरुको माग र आवश्यकाता अनुसार आ.व. २०६७/६८ देखि के.त.वि.ले त्रैमासिक उत्पादकको मूल्य सूचकांकको श्रृंखला तयार गरी प्रकाशन गर्दै आएको र यसबाट आर्थिक क्षेत्रमा मूल्यको कारणले हुने त्रैमासिक परिवर्तलाई अनुमान गर्न सहज भएको देखिन्छ । विद्यमान उत्पादकको मूल्य सूचकांकको आधार वर्ष आ.व. २०७१/७२ रहेको छ ।

आ.व. २०७३/७४ को औद्योगिक क्षेत्रको उत्पादकको मूल्य सूचकांक:

आ.व. २०७३/७४ को समग्र औद्योगिक क्षेत्रको वार्षिक उत्पादकको मूल्य सूचकांक **(Producer's Price Index of Industrial Sector, IPPI)** ११२.६६ रहेको अनुमान गरिएको छ । जस अनुसार यस आ.व.को वार्षिक उत्पादकको मूल्य सूचकांक गत आ.व.को तुलनामा ४.४२ प्रतिशतले बृद्धि भएको देखिन्छ । त्यसै गरी आर्थिक कृयाकलावहरुको समूह अनुसार हेर्दा खानी तथा उत्खनन, उद्योग र विद्युत तथा ग्याँस को वार्षिक सूचकांकमा क्रमसः ९.००, २.८४ र १९.०९ प्रतिशतले बृद्धि भई सूचकांकहरु क्रमसः ११८.०१, १११.८३ र ११९.०९ पुगेको अनुमान गरिएको छ । पानीको सूचकांकमा भने कुनै परिवर्तन नभएको देखिन्छ ।

यसै गरी समग्र औद्योगिक क्षेत्रको उत्पादकको मूल्य सूचकांक तेस्रो त्रैमासिकमा ११२.९१ रहेकोमा १.१५ प्रतिशतले बृद्धि भई चौथो त्रैमासिकमा ११४.२० पुगेको अनुमान गरिएको छ । त्यसै गरी आर्थिक कृयाकलावहरुको समूह अनुसार हेर्दा खानी तथा उत्खनन, उद्योग र विद्युत तथा ग्याँसमा तेस्रो त्रैमासिक सूचकांकहरुमा क्रमसः ०.३५, १.३३ र ०.०१ प्रतिशतले बृद्धि भई चौथो त्रैमासिकमा सूचकांकहरु क्रमसः ११७.९१, ११३.३१ र ११९.२० पुगेको अनुमान गरिएको छ भने पानीको सूचकांकमा कुनै परिवर्तन नभएको देखिन्छ ।

यसरी हेर्दा त्रैमासिक सूचकांकहरुमा ठूलो परिवर्तन भएको देखिदैन तर वार्षिक सूचकांकमा भने अर्थिक वर्षको सुरुवाटसंगै विद्युतको मूल्यमा भएको बृद्धिले उद्योग क्षेत्र र खानी तथा उत्खनन क्षेत्रमा केहि असर परेको देखिन्छ ।

त्रैमासिक औद्योगिक क्षेत्रको उत्पादकको मूल्य सूचकांकको स्थिति:

उत्पादकको मूल्य सूचकांकहरु	आ. व. २०७२/७३	आ. व. २०७३/७४				
	वार्षिक	पहिलो त्रैमासिक	दोस्रो त्रैमासिक	तेस्रो त्रैमासिक	चौथो त्रैमासिक	वार्षिक
कुल सूचकांक (IPPI)	**१०७.८९**	**१११.७३**	**१११.८१**	**११२.९१**	**११४.२०**	**११२.६६**
खानी तथा उत्खनन्	१०८.२७	११७.९७	११७.८४	११८.३३	११७.९१	११८.०१
उद्योग (MPPI)	१०८.७४	११०.७७	११०.८७	११२.०८	११३.३१	१११.७६
विद्युत र ग्याँस	१००.००	११८.९८	११८.९८	११९.१९	११९.२०	११९.०९
पानी	१००.००	१००.००	१००.००	१००.००	१००.००	१००.००

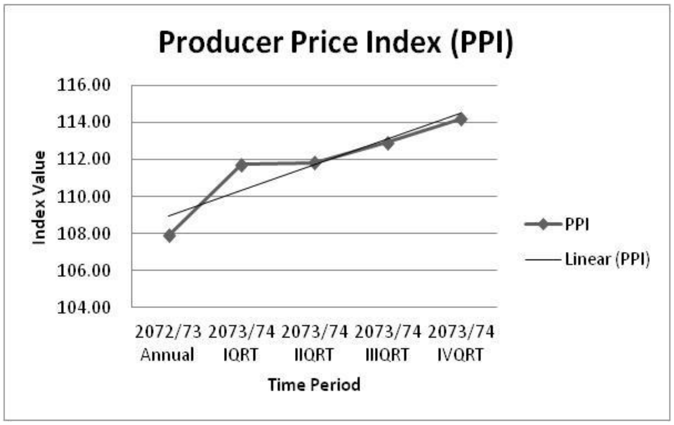

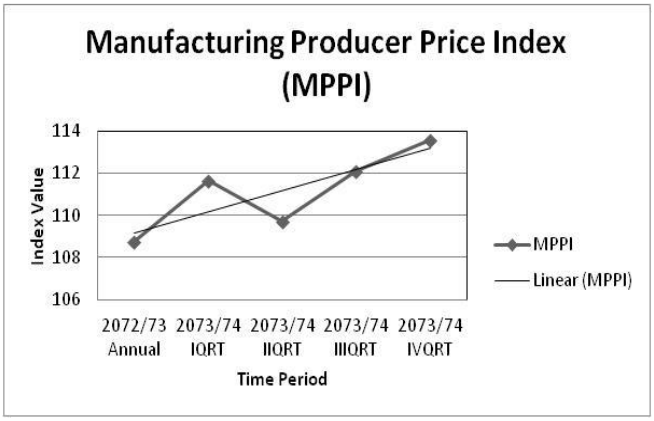

उद्योग क्षेत्रको उत्पादकको मूल्य सूचकांक (Manufacturing Producer's Price Index) को स्थिति:

उद्योग क्षेत्रको उत्पादकको मूल्य सूचकांकको वस्तुगत आधारमा NSIC, 3 - Digit अनुसार २९ वटा वस्तुगत समुहहरु मध्ये आ.व. २०७३/७४ को तेस्रो र चौथो त्रैमासिक सूचकांकहरुको तुलना गर्दा २ वटा NSIC समूहहरुमा १० प्रतिशत भन्दा बढी बृद्धि भएको अनुमान गरिएको छ । त्यसै गरी १८ वटा NSIC समूहहरुमा सामान्य बृद्धि भएको तथा ८ वटा NSIC समूहमा सामान्य गिराव अएको र एउटा NSIC समूहमा भने कुनै परिवर्तन नआएको अनुमान गरिएको छ ।

यस अर्थिक वर्षको तेस्रो र चौथो त्रैमासिक उत्पादकको मूल्य सूचकांकहरुको तुलन गर्दा ५४ वटा 4 – Digit CPC समुहका वस्तुहरु मध्ये तेस्रो त्रैमासिकबाट चौथो त्रैमासिकमा ३५ वटा वस्तुहरुको मूल्यमा सामान्य वृद्धि, एउटा वस्तुको मूल्य स्थिर र १८ वटा वस्तुहरुको मूल्यमा सामान्य गिरावट आएको अनुमान गरिएको छ । वस्तुगत आधारमा त्रैमासिक उत्पादकको मूल्य सूचकांकमा अधिकतम बृद्धि भएका ५ र अधिकतम गिरावट भएका ५ वस्तुहरुको विवरण तलको तालिकामा दिईएको छ ।

वस्तुगत आधारमा त्रैमासिक तुलनात्मक विवरण यस प्रकार रहेको छ :

क. सूचकांकमा अधिकतम बृद्धि भएका ५ वस्तुहरुको विवरण

वस्तुहरु	आ. व. २०७३/७४				
	पहिलो त्रैमासिक	दोस्रो त्रैमासिक	तेस्रो त्रैमासिक	चौथो त्रैमासिक	वार्षिक
प्रशोधित छाला	९६.१८	७१.०७	१००.३७	११२.५३१६	९५.०३८३
अल्कोहल नभएका पेय पदार्थ	११३.७९	११३.७९	११६.८८	१२३.३२५२	११६.९४३७
अल्कोहल भएका पेय पदार्थ	११२.०५	११२.०७	११२.८६	११७.५३७	११३.६२८२
चिरान काठहरु	११६.३३	१३५.९७	१२१.७४	१२६.६९०७	१२५.१७९७
जस्ता पाताहरु	१४२.८३	९९.१६	१०२.६५	१०६.७९११	११२.८५७६

ख. सूचकांकमा अधिकतम गिरावट आएका ५ वस्तुहरुको विवरण

वस्तुहरु	आ. व. २०७३/७४				
	पहिलो त्रैमासिक	दोस्रो त्रैमासिक	तेस्रो त्रैमासिक	चौथो त्रैमासिक	वार्षिक
पेट्रोलियम पदार्थहरु	१०१.३७	९४.९६	९६.९४	९२.४४९४२	९६.४३०४३
पोलिस्टर तथा भिस्कस धागोहरु	९१.९०	९४.९८	९६.५०	९२.४१८	९३.९४७०४
प्लाष्टिकका पाईप तथा फिटिङ्सहरु	१०३.९९	१०७.०४	१०५.६०	१०२.२२७७	१०४.७१३७
बिस्कुट	११२.१६	१११.६०	११०.११	१०६.६८१५	११०.१३९७
औषधी तथा भिटामिनहरु	१०२.५४	१०२.५८	१०८.८८	१०५.५८३१	१०४.८९४९